

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

16.09.2003

Noteikumi nr. 522

Rīgā

Kvalitātes, klasifikācijas un marķējuma prasības medum

Grozījumi: MK 21.07.2008. not. nr.573 (L.V., 24.jūl., nr.113)

(prot. Nr.49 12.§)

Izdoti saskaņā ar
Pārtikas aprites uzraudzības
likuma 4.panta ceturto daļu
un 13.panta trešo daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka medus kvalitātes un klasifikācijas prasības, kārtību, kādā novērtējama medus atbilstība minētajām prasībām, kā arī medus marķējuma prasības.

2. Noteikumi ir saistoši visiem pārtikas uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām), kas veic uzņēmējdarbību medus aprites jomā.

II. Klasifikācijas prasības

3. Medus ir dabīga, salda viela, ko bite (*Apis mellifera*) ražo no augu nektāra vai augu dzīvo daļu sekrēta, vai sūcējzinsektu izdalījumiem uz augu dzīvajām daļām, kurus tā vāc, pārveido, papildinot ar savām īpašām vielām, nogulsnē, dehidrē, uzglabā un atstāj medus šūnās nobriest un nogatavoties.

4. Pēc izcelsmes medus ir:

- 4.1. ziedu jeb nektāra medus, ko iegūst no augu nektāra;
- 4.2. izsvīduma–lapu medus, ko iegūst no sūcējzinsektu izdalījumiem uz augu dzīvajām daļām vai no augu dzīvo daļu sekrēta.

5. Pēc ražošanas veida un (vai) noformējuma medus ir:

- 5.1. šūnu medus, ko bites glabā pašu darinātās jaunās bezperu kāru šūnās vai kārēs, kuras darinātas no mākslīgām bišu vaska šūnu plāksnēm, un ko pārdod aizvākotās veselās kārēs vai šādu kāru daļās;
- 5.2. šūnu gabalu medus jeb medus ar šūnu daļām;
- 5.3. tecināts medus, ko iegūst, tecinot atvāktas bezperu kāru šūnas;
- 5.4. izsviests medus, ko iegūst, centrifugējot atvāktas bezperu kāru šūnas;
- 5.5. spiests medus, ko iegūst, spiežot bezperu kāru šūnas, nesildot vai sildot temperatūrā, kas nepārsniedz 45 °C;
- 5.6. filtrēts medus, ko iegūst, atdalot svešas neorganiskas vai organiskas vielas un atdalot būtisku daudzumu putekšņu;
- 5.7. rūpnieciskais medus, kas ir pārkaršēts, ar svešas izcelsmes garšu vai smaržu, ir sācis rūgt vai ir sarūdzis, un tas ir piemērots rūpnieciskai izmantošanai kā sastāvdaļa citos pārtikas produktos.

6. Medus kvalitātes prasības ir šādas:

- 6.1. pēc konsistences medus ir šķidr, viskozs, daļēji vai pilnībā kristalizējis;
- 6.2. medus krāsa var būt no gandrīz bezkrāsainas līdz tumši brūnai;
- 6.3. medus garša un smarža ir atšķirīga, un to nosaka augu veidi;
- 6.4. medus sastāv no dažādu veidu cukura, galvenokārt fruktozes un glikozes, organiskām skābēm, enzīmiem un cietajām daļiņām, kas rodas, vācot medu;

- 6.5. medus nav sācis rūgt, kā arī nedrīkst būt ar mākslīgi mainītu skābumu, izņemot šo noteikumu 5.7.apakšpunktā minēto gadījumu;
- 6.6. medus nedrīkst būt pārķarsēts tā, ka dabīgie enzīmi ir iznīcināti vai kļuvuši neaktīvi, izņemot šo noteikumu 5.7.apakšpunktā minēto gadījumu;
- 6.7. medus nedrīkst saturēt organiskas un neorganiskas vielas, kas nav raksturīgas tā sastāvam.

7. Medum nedrīkst atdalīt putekšņus vai raksturīgās sastāvdaļas, izņemot šo noteikumu 5.6.apakšpunktā minēto gadījumu, kā arī gadījumus, ja atdala svešas izcelsmes organiskas un neorganiskas vielas.

8. Medus, ko tirgo vai izmanto par cita pārtikas produkta sastāvdaļu, atbilst medus sastāva rādītājiem (pielikums), un tam nedrīkst būt pievienotas pārtikas sastāvdaļas vai piedevas.

9. Medus atbilstību šajos noteikumos minētajām prasībām kontrolē Pārtikas un veterinārais dienests.

10. Novērtējot medu, nosaka medus atbilstību tā izcelsmei, ražošanas veidam un (vai) noformējumam, kā arī noteiktajiem kvalitātes rādītājiem.

11. Medus kvalitātes un klasifikācijas rādītāji tiek noteikti pārtikas uzņēmuma paškontroles sistēmas ietvaros saskaņā ar pārtikas apriti regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

III. Marķējuma prasības

12. Medus produktus (turpmāk – produkts) marķē saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām marķēšanas prasībām.

13. Produkta nosaukumu "Medus" attiecina tikai uz produktu, kas atbilst šo noteikumu 3.punktā minētajām pazīmēm, un to lieto tirdzniecībā, lai apzīmētu šo produktu.

14. Šo noteikumu 4. un 5.punktā minēto produktu nosaukumus attiecina tikai uz šiem produktiem, un tos lieto tirdzniecībā, lai apzīmētu minētos produktus.

15. Šo noteikumu 4.punktā, kā arī 5.3., 5.4. un 5.5.apakšpunktā minēto produktu nosaukumus var aizstāt ar produkta nosaukumu "Medus".

16. Rūpnieciskā medus marķējumā vārdus "Paredzēts tikai ēdiena gatavošanai" norāda tuvu produkta nosaukumam.

17. Produkta (izņemot filtrēto un rūpniecisko medu) nosaukumu var papildināt ar šādu informāciju:

17.1. par ziedu vai augu izcelsmi, ja produkts pilnībā vai galvenokārt iegūts no attiecīgajiem ziediem vai augiem un tam piemīt minēto ziedu un augu organoleptiskās, fizikāli ķīmiskās un mikroskopiskās īpašības;

17.2. par reģionālo, teritoriālo vai topogrāfisko izcelsmi, ja produkts iegūts tikai norādītajā vietā;

17.3. par īpašiem kvalitātes rādītājiem, ja produktam piemīt šādi rādītāji.

18. Ja rūpnieciskais medus ir kāda salikta pārtikas produkta sastāvdaļa, produkta nosaukuma "Rūpnieciskais medus" vietā var lietot vārdu "Medus", bet sastāvdaļu sarakstā norāda vārdus "Rūpnieciskais medus".

19. Marķējumā norāda produkta izcelsmes valsti vai valstis.

20. Ja produkts iegūts vairākās Eiropas Kopienas (turpmāk – EK) dalībvalstīs vai trešajā valstī, norādi par izcelsmi var aizstāt ar vienu no šādām norādēm:

20.1. "EK valstīs ražota medus maisījums";

20.2. "Ārpus EK valstīm ražota medus maisījums";

20.3. "EK valstīs un ārpus EK valstīm ražota medus maisījums".

21. Filtrētajam medum un rūpnieciskajam medum uz nefasētu produktu konteineriem, uz iepakojuma un tirdzniecības dokumentos skaidri norāda pilnu produkta nosaukumu.

IV. Noslēguma jautājumi

22. Noteikumu 20.punkts stājas spēkā ar īpašiem Ministru kabineta noteikumiem.

23. Ja produkts atbilstoši Ministru kabineta 2000.gada 11.aprīļa noteikumiem Nr.140 "Obligātās nekaitīguma un marķējuma prasības medum" sagatavots līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, tā tirdzniecība ir atļauta līdz laikam, kad beidzas produkta krājumi.

24. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2000.gada 11.aprīļa noteikumus Nr.140 "Obligātās nekaitīguma un marķējuma prasības medum" (Latvijas Vēstnesis, 2000, 133./135.nr.).

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

(Atsauce MK 21.07.2008. noteikumu nr.573 redakcijā)

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Padomes 2001.gada 20.decembra Direktīvas [2001/110/EK](#), kas attiecas uz medu.

Ministru prezidents

E.Repše

Zemkopības ministrs

M.Roze

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 21.07.2008. noteikumiem nr.573)

Pielikums
Ministru kabineta
2003.gada 16.septembra
noteikumiem Nr.522

Medus sastāva rādītāji

Nr. p.k.	Sastāvs	Rādītāji
1	2	3
1.	Cukura saturs	
1.1.	fruktozes un glikozes saturs (kopā)	
1.1.1.	ziedu medū	ne mazāk par 60 g/100 g
1.1.2.	izsvīduma–lapu medū, izsvīduma–lapu un ziedu medus maisījumos	ne mazāk par 45 g/100 g
1.2.	saharozes saturs	
1.2.1.	akācijas (<i>Robinia pseudoacacia</i>), sējas lucernas (<i>Medicago sativa</i>), banksiju (<i>Banksia menziesii</i>), <i>Hedysarum</i> , eikalipta (<i>Eucalyptus camadulensis</i>), <i>Eucryphia lucida</i> , <i>Eucryphia milligani</i> , citrusaugu (<i>Citrus spp.</i>) medū	ne vairāk par 10 g/100 g
1.2.2.	lavandas (<i>Lavandula spp.</i>), gurķumētras (<i>Borago officinalis</i>) medū	ne vairāk par 15 g/100 g
1.2.3.	citu veidu medū	ne vairāk par 5 g/100 g
2.	Ūdens saturs	
2.1.	viršu (<i>Calluna vulgaris</i>) un rūpnieciskajā medū	ne vairāk par 23 %
2.2.	rūpnieciskajā viršu medū	ne vairāk par 25 %
2.3.	citu veidu medū	ne vairāk par 20 %
3.	Ūdenī nešķīstošu vielu saturs	
3.1.	spiestā medū	ne vairāk par 0,5 g/100 g
3.2.	citu veidu medū	ne vairāk par 0,1 g/100 g
4.	Elektrovadītspēja	
4.1.	medū un medus maisījumos	ne vairāk par 0,8 mS/cm
4.2.	izsvīduma–lapu medū un kastaņu medū vai šo veidu medus maisījumā (izņemot zemeņkoka (<i>Arbutus unedo</i>), ēriku (<i>Erica</i>), eikaliptu, liepu (<i>Tilia spp.</i>), sila jeb parasto viršu (<i>Calluna vulgaris</i>), manukas (<i>leptospermum</i>), tējas koka (<i>Melaleuca spp.</i>) medu)	ne mazāk par 0,8 mS/cm
5.	Brīva skābe	
5.1.	rūpnieciskajā medū	ne vairāk par 80 mili-ekvivalentiem skābes uz 1000 gramiem
5.2.	citu veidu medū	ne vairāk par 50 mili-ekvivalentiem skābes uz 1000 gramiem
6.	Diastāzes skaitlis un hidroksimetilfurfurola (turpmāk – HMF) saturs, ko nosaka pēc pārstrādes un maisījuma iegūšanas	
6.1.	diastāzes skaitlis (<i>Schade</i> skala)	
6.1.1.	medū ar mazu dabīgo enzīmu saturu (piemēram, citrusaugu medū), kurā HMF saturs nepārsniedz 15 mg/kg	ne mazāk par 3
6.1.2.	citu veidu medū (izņemot rūpniecisko medu)	ne mazāk par 8

6.2.	HMF	
6.2.1.	medū un medus maisījumos, kuru izcelsme ir tropiskā klimata reģioni	ne vairāk par 80 mg/kg
6.2.2.	citū veidu medū (izņemot rūpniecisko medu), ņemot vērā šī pielikuma 6.1.1.apakšpunktā minētos nosacījumus	ne vairāk par 40 mg/kg

Zemkopības ministrs

M.Roze